

Luzzu

Luzzu – máltai, 2021. Rendezte és írta: **Alex Camilleri**. Kép: Léo Lefèvre. Szereplők: **Jesmark Scicluna** (Jesmark), **David Scicluna** (David), **Marta Vella** (Mary Grace). Gyártó: **Luzzu**. Forgalmazó: **HBO Max**. *Feliratos*. 94 perc.

Eleve szép kihívás a világon emindenhol átélhető játékfilmben elmesélni egy szigetország nagyon is helyi illetőségű történetét, akkor pedig különösen ambiciózus rendezőre van szükség, ha az egy zárt kisközösség világában bonyolódik. A tavalyi Sundance-en debütált *Luzzu* főhőse egy középkorú máltai férfi, aki egy generációról generációra öröklődő, ütött-kopott halászbarkával járja a tengert, de napról napra kevésbé tudja eltartani fogyatkozó türelmű feleségét és néhány hónapja született kisfiát. Az egyre szigorúbb EU-s nyíltvízi szabályozások és a hatékonyabb halászhajók miatt szorongatott helyzetbe került családapája egy nap a több pénz reményében munkába áll egy feketéző kereskedőnél, és rövidesen az egész életét meghatározó választás elé kerül.

Elképzeltető, hogy az avokádóbizniszben érdekelt me-

xikói drokartellek közegéhez hasonlóan a máltai halászat köré is könyörtelen leszámolókkal teli alvilág épült ki, ezt azonban nem Alex Camilleri bemutatkozó egészestéséből fogjuk megismerni. Az amerikai-máltai származású író-rendező ugyan felveti a lehetőséget, hogy főhőse számára az egyre mélyebbre vezető lejtő jelenti majd az egyedüli kiutat, de egy jól ismert cselekménysémát felmutató noir/gengszterfilm helyett kisrealista (bűn) drámában gondolkodik. A főszereplőt saját nevével alakító Jesmark Scicluna lebilincselő jelenléttel hozza a gondoskodni vágyó családfő, egyúttal rengeteg indulattól feszített kisember figuráját, a filmet azonban nemcsak az ő és a többi amatőrszínész munkája tartja fenn a felszínen. A neo-realizmus hagyományához visszanyúló Camilleri még a különösen drámai jeleneteket is elsőfilmestől szokatlan visszafogottsággal építi fel, ezzel együtt – halványan Chloé Zhao *A rodeósát* idézve – képes megrázó erővel ábrázolni, milyen súlya lehet annak, ha valami személyesen fontosról kell végérvényesen lemondani.

ROBOZ GÁBOR

Medusa

Medusa – brazil, 2021. Rendezte és írta: **Anita Rocha da Silveira**. Kép: **Joao Atala**. Zene: **Bernardo Uzeda**. Szereplők: **Mari Oliveira** (Mariana), **Lara Tremouroux** (Michele), **Joana Medeiros** (Karen), **Felipe Frazao** (Lucas). Gyártó: **Bananeira Films**. Forgalmazó: **HBO Max**. *Feliratos*. 127 perc.

Mariana barátnőivel együtt egy fundamentalista keresztény csoport lelkes tagja: míg nappal megszállottan csüngnek fiatal és jóképű tisztelendőjük szavain, éjszaka kánként csoportba verődve, arcukat fehér maszk mögé dugva járnak a város utcáit, hogy kíméletlenül megbüntessék az erkölcstelenségben és fertőben élő buja nőket. Példaképük

az ugyanilyen maszkot hordó, azóta is ismeretlen kilétű illető volt, aki felgyújtotta egy közismerten léha színész nő arcát. Miután egyik portyájuk alkalmával Mariana arca megsérül, botox-kezeléseket nyújtó munkahelyéről pedig kirúgják, a lány úgy dönt, megkeresi Melisát, az első támadás elszívóját.

A brazil Anita Rocha de Silveira első nagyjátékfilmje 2015-ben a Velencei Fesztivál Horizont szekciójában mutatkozott be, második, hat évvel későbbi munkája pedig Cannes-ba, a Rendezők Kéthete programjába kapott meghívást. Bár címe a görög mitológia gyilkos tekintetű szörnyére utal, története egy modern, karizmatikus keresztény gyülekezetben játszódik, és a filmben is éppen így kerülnek egymás mellé a különböző jelképek és motívumok, vagy éppen válnak többértelművé – mint a kígyó is, amely nem csupán Medúza fején tekereg, hanem egyúttal a bűnbeesés és a Paradicsomból való kiűzetés, de az öntudatra ébredés előidézője is. A rendező egyszerre illeti erős kritikával a szépség- és testkultuszt, a valós tartalom nélküli influenszerkedést, a karizmatikus kisegyházak működését, valamint a vallás és a nagypolitika összefonódását, ám filmjében mindezek a háttérbe szorulnak. Rejtélyekkel, szürreális epizódokkal, valamint többféle értelmezést is kínáló szimbólumokkal teli filmjében sokkal

inkább az önállóodás és az önérvényesítés jogosságáról és lehetőségéről kíván szólni, egy igazán nagyhatású, feminista kiáltványnak is tekinthető fináléval.

FEKETE TAMÁS

Szeretem a férjemet

Kaerlighed for voksne – dán, 2022. Rendezte: Barbara Topsøe-Rothenborg. Írta: Anders Rønnow Klarlund, Jacob Weinreich. Kép: Philippe Kress. Zene: Kristian Eidnes Andersen, Rasmus Christensen. Szereplők: Dar Salim (Christian), Sonja Richter (Leonora), Mikael Birkkjær (rendőrhadnagya), Sus Wilkins (Xenia). Gyártó: SF Studios. Forgalmazó: Netflix. Szinkronizált. 105 perc.

A visszaemlékezésen alapuló thrillerek állandó nagy kérdése, hogy a jelen és a mesélő által elbeszélte múlt idősíkjai hogyan kapcsolódik össze, milyen újabb fordulatokat hoz játékba, továbbá mennyire bízhatunk a narrátor személyében és milyen érdekek mentén fűzi fel az események láncolatát saját, akár erősen hiányos idővonalára. A *Szeretem a férjemet* című filmben ezt a szerepet egy rendőrfelügyelő tölti be: visszatekintve beszél lányának egy családon belüli gyilkossági ügyről, amely nem hagyja nyugodni, hiszen a vélelmezett gyilkos azóta is szabadlábban van. Az építési-vállalkozó Christian úgy dönt, új életet kezd szeretőjével, azonban neje, Leonora rájön az afférra és céges csalásokkal igyekszik sakkban tartani férjét, aki hamarosan ráébred, hogy a hatalmi játszma feloldásához vezető út kellemetlen rejtélyekkel és nem várt áldozatokkal van kikövezeve.

Barbara Topsøe-Rothenborg rendezése már a felütésben tálcán kínálja a gyilkosság körülményeit, majd a nyomozón keresztül rekonstruálja az odáig vezető utat, amelyben a műfajhoz híven semmi sem az, aminek látszik: a *Szeretem a*

férjemet leginkább a *Holtodiglan*hoz hasonló, sorjázó fordulataival tartja fenn a figyelmet, miközben a kulcs a *Berberian Sound Studio*-hoz hasonlóan a hangban keresendő. Ahogy egyre több részletre derül fény, a hang mellett a sokszor fikciós térbe szőtt diegetikus zene is meghatározó szerepet tölt be, ráerősítve a sorozatgyilkosokkal kapcsolatos sztereotípiára: minden igazán kegyetlen antagonisták klasszikus zenét hallgat. A párkapcsolati erőszak tematikáját skandináv titokfilmben oltó történetben a hangsáv több szinten válik főszereplővé, hogy rámutasson a pióca módjára ragaszkodó *femme fatale* archetipusával járó végzetes következményekre.

CSOMÁN SÁNDOR

Pinokkió

Pinocchio – amerikai, 2022. Rendezte: Robert Zemeckis. Írta: Carlo Collodi meséjéből Chris Weitz. Kép: Don Burgess. Zene: Alan Silvestri. Szereplők: Tom Hanks (Gepetto), Angus Wright (Rizzi), Cynthia Erivo (Kék Tündér), Sheila Atim (Vitli). Gyártó: Walt Disney Pictures. Forgalmazó: Disney+. Szinkronizált. 105 perc.

Ha az 1996-ban bemutatott, Hvegyes technikájú *101 kiskutyát* is beleszámítjuk, a Walt Disney stúdió bő negyedszázada kezdte számítógépes animációval és élő világsztárokkal remake-elni leghíresebb rajzfilmjeit. A művészi értelemben inkább rizikós, kereskedelmileg igencsak kifizetődő vonulatnak voltak jobb és rosszabb filmjei

(teljesen szerethető tán egy sem) – ám a Robert Zemeckis által rendezett *Pinokkió* eddig az első, amely nem kapott mozis kifutási lehetőséget. Egyből a Disney+-on debütált.

Carlo Collodi 1881-es mesekönyve a mozgókép megszületésével számos filmes feldolgozást megélt (a mai napig készülnek adaptációk belőle, például Guillermo del Toro-é épp bemutatásra vár a Netflixen), ám a legismertebb mind közül az 1940-es Disney-mű, amely a cég második rajznagyjátékfilmje volt, s mai napig megőrizte báját. Zemeckis közismerten szerelmese a számítógépes animációnak, saját idevágó cége is volt, amelyet közvetve egyik hatalmasat hasalt produkciója kudarc miatt szüntetett meg annak idején (*Anyát a Marsra*, 2011). A *Pinokkió* sajnos magán viseli a hasonló vállalkások összes hibáját. Kisebbszintű jelenléte, de legalábbis felesleges változtatásokkal – hűen követi a Disney-változatot: a fából faragott kisfiú ugyanúgy fest, mint a 80 évvel ezelőtti rajzfilmben, amennyire egy élő szereplőket is felvonultató mozgóképben megengedhető, a Tom Hanks által megformált Gepetto figurája is hozza a copy-paste-elt Disney-formula kötelezőit: a bajszát és a parókáját tekintve biztosan. No és

